

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи
з дисципліни «Транспортна географія»
із спеціальності «Транспортні технології»

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи
з дисципліни «Транспортна географія»
із спеціальності «Транспортні технології»

Вінниця
ВНТУ
2025

Рекомендовано до видання Радою з якості освіти Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 6 від 23.01.2025 р.)

Рецензенти:

В. А. Макаров, доктор технічних наук, професор

С. І. Сухоруков, кандидат технічних наук, доцент

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Транспортна географія» із спеціальності «Транспортні технології». [Електронний ресурс] / уклад. Д. В. Борисюк. – Вінниця : ВНТУ, 2025. – 60 с.

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи забезпечують закріплення знань матеріалів лекційного та практичного курсів при вивченні навчальної дисципліни «Транспортна географія». Методичні вказівки розроблено відповідно до навчальної програми дисципліни «Транспортна географія».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
САМОСТІЙНА РОБОТА №1 ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ.....	6
САМОСТІЙНА РОБОТА №2 ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН ЄВРОПИ.....	10
САМОСТІЙНА РОБОТА №3 ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН АЗІЇ.....	14
САМОСТІЙНА РОБОТА №4 ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН АФРИКИ.....	17
САМОСТІЙНА РОБОТА №5 ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ.....	21
САМОСТІЙНА РОБОТА №6 ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ АВСТРАЛІЇ ТА КРАЇН ОКЕАНІЇ.....	25
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	28
ДОДАТОК А НЕЗАЛЕЖНІ КРАЇНИ СВІТУ.....	29
ДОДАТОК Б ЗАЛЕЖНІ КРАЇНИ СВІТУ.....	47
ДОДАТОК В ПОЛІТИЧНА КАРТА СВІТУ.....	51
ДОДАТОК Г ПОЛІТИЧНА КАРТА ЄВРАЗІЇ.....	52
ДОДАТОК Д ПОЛІТИЧНА КАРТА ЄВРОПИ.....	53
ДОДАТОК Е КАРТА АДМІНІСТРАТИВНО- ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ УКРАЇНИ.....	54
ДОДАТОК Ж ПОЛІТИЧНА КАРТА ТА КАРТА НАРОДІВ АФРИКИ.....	55
ДОДАТОК К ПОЛІТИЧНА КАРТА ТА КАРТА НАРОДІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ.....	56
ДОДАТОК Л ПОЛІТИЧНА КАРТА ТА КАРТА НАРОДІВ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ.....	57
ДОДАТОК М ПОЛІТИЧНА КАРТА ТА КАРТА НАРОДІВ АВСТРАЛІЇ І ОКЕАНІЇ.....	58
ДОДАТОК Н РЕГІОНАЛЬНИЙ ПОДІЛ СВІТУ ЗА КЛАСИФІКАЦІЄЮ ООН.....	59

ВСТУП

Економіка будь-якої держави не може ефективно функціонувати без транспорту. Він бере участь у створенні продукції та доставці її споживачам, здійснює зв'язок між виробництвом та споживанням різних галузей господарства, забезпечує потреби країни у вантажних і пасажирських перевезеннях. Безперебійно діюча система транспортних комунікацій є матеріальною основою, без якої досягнення стійкого економічного зростання неможливе.

Економіко-географічні особливості країн та регіонів безпосередньо впливають на об'єм перевезень, структуру вантажообороту та пасажирообороту, конфігурацію транспортної мережі і напрям основних вантажних потоків. Таким чином, географія транспорту тісно та нерозривно пов'язана з іншими галузями економічної географії.

Географія транспорту – це галузь економічної географії, яка вивчає територіальне розташування транспорту і перевезень, умови і особливості розвитку транспорту у складі територіально-господарських комплексів країн і регіонів. Це наукова дисципліна, розділ економічної географії, яка, вивчаючи транспортні (транспортно-географічні) процеси і явища, відображає їх взаємостосунки з іншими територіальними і поза територіальними об'єктами. Власне тому, об'єктами дослідження географії транспорту є територіальні і регіональні транспортні системи, транспортні потоки, розповсюдження окремих видів транспорту, вплив транспортних процесів на розвиток господарства в територіальному (географічному) аспекті. У сферу наукових інтересів входить вивчення географії доріг, характер і особливості взаємодії видів транспорту, фізико-географічні чинники розташування транспортних систем (в тому числі дорожніх шляхопроводів) в країнах.

Загальноприйнятим об'єктом вивчення географії транспорту є та частина господарства країни, яка забезпечує процес транспортування. Іншими словами, як об'єкт виступає одна з галузей господарського комплексу країни, для якої властива єдність продуктивних сил і виробничих відносин у всьому їх різноманітті. Хоча транспорт – об'єкт міждисциплінарний, проте нерідко ця галузь господарства вважається і предметом дослідження географії транспорту.

Отже, предметом географії транспорту є територіальна організація суспільства або його окремих частин – населення, виробництва, виробничої і соціальної сфери, продуктивних сил або виробничих відносин. Питання про предмет дослідження тісно пов'язане з його суб'єктом. В даному випадку суб'єктом дослідження виступає не людина як окремих індивід і не суспільство в цілому, а територія, вірніше, потреби

територіальної спільності, в якій діалектично сфокусувалися інтереси як окремої людини, так і всього суспільства. Загалом, правильніше вважати об'єктом географії транспорту не всю транспортну галузь, а лише її частину – інфраструктуру у вузькому сенсі, або техноструктуру як найбільш прив'язану до території і таку, що має міжгалузевий характер. Маючи на увазі об'єкт (транспортну інфраструктуру) і суб'єкт (територіальну спільність) дослідження, можна сказати, що предметом географії транспорту є одна з його структур, а саме територіальна.

САМОСТІЙНА РОБОТА №1

ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ

Мета роботи: визначити роль і значення транспортного комплексу для розвитку господарства України.

Стисла теоретична довідка

Україна має надзвичайно сприятливі передумови для забезпечення всіх видів сучасних транспортних перевезень.

Залізничний транспорт відіграє провідну роль у транспортній системі України. За вантажообігом він посідає перше місце, за пасажирообігом – друге, дещо відстаючи від автомобільного транспорту. Перелік вантажів, що перевозять залізницею, складає понад 20 тис. найменувань, серед яких провідні місця посідають залізна руда, кам'яне вугілля, нафтопродукти, ліс, метали, мінеральні добрива, зерно. Довжина залізничних шляхів загального користування становить 21 тис. км (майже половина з них електрифіковані). Найбільш «густа» мережа залізниць – у Донецькій, Дніпропетровській, Львівській, Харківській областях.

Із 2012 року в Україні був запроваджений швидкісний залізничний рух, який збільшив пропускну й провізну здатність залізничних ліній і значно підвищив комфортність пасажирських перевезень. Сьогодні сучасні потяги українського, чеського та південнокорейського виробництва здійснюють швидкісне сполучення між столицею та великими містами України.

Автомобільний транспорт в Україні посідає перше місце за пасажирообігом та третє за вантажообігом. Вантажними автомобілями перевозять найрізноманітніші вантажі, але насамперед будівельні матеріали, зерно, метали, ліс, руди, вугілля, а також невеликі за обсягом і вагою штучні товари (побутова техніка, продукція хімічної, харчової, легкої промисловості). Особливо великою є роль автомобільного транспорту в обслуговуванні сільського господарства й будівництва.

Україна має досить «густу» мережу автомобільних шляхів. Довжина автомобільних доріг загального користування становить 169 тис. км, із них з твердим покриттям – 164 тис. км, швидкісних – 1770 км. Найгустішою є мережа автошляхів у Закарпатській, Дніпропетровській, Івано-Франківській, Київській та Львівській областях.

Трубопровідний транспорт представлений в Україні розвиненими нафто- і газотранспортною системами, які є одними з найпотужніших у Європі. Загальна довжина українських газопроводів – понад 37 тис. км (четверте місце у світі). За часів незалежності України був прокладений новий магістральний нафтопровід «Одеса — Броди» (674 км), який у

перспективі може бути використаний для транзиту нафти з Азербайджану до країн Європи.

Повітряний транспорт в Україні відіграє важливу роль у забезпеченні пасажирських перевезень та доставці термінових вантажів на великі відстані. Послуги повітряного транспорту в Україні надають міжнародні та українські авіаційні компанії. Більшість повітряних перевезень припадає на міжнародні авіарейси.

В Україні працює понад 30 аеропортів, серед яких загальнодержавне значення мають Бориспіль, Київ (Жуляни), а також аеропорти міст Дніпро, Львів, Одеса, Харків, Запоріжжя. Через них здійснюється й основний обсяг міжнародних перевезень. Найбільший пасажиропотік (62%) припадає на аеропорт Бориспіль.

Водний транспорт України поділяється на річковий і морський.

Річковий транспорт здійснює здебільшого внутрішньодержавні перевезення вантажів і в незначній кількості міждержавні. Найважливішою судноплавною артерією є Дніпро, а також його притоки Десна та Прип'ять. Річковою системою Дніпра перевозять будівельні матеріали (понад 80% усіх вантажів), руди, вугілля, метал, зерно й іншу сільськогосподарську продукцію.

Міжнародні перевезення здійснюють переважно річкою Дунай, яка сполучає Україну з багатьма європейськими країнами.

Найбільшими річковими портами на Дніпрі є Київ, Дніпро, Кам'янське, Запоріжжя, Херсон, Черкаси, Кременчук; на Дунаї – Ізмаїл, Рені.

Найбільша кількість міжнародних морських перевезень припадає на порти Одеса, Чорноморськ (Іллічівськ) і Южне. Через них здійснюються торговельні зв'язки з причорноморськими та середземноморськими країнами (Туреччина, Болгарія, Грузія, Греція), а також із державами Америки, Африки й Азії. Основними експортними вантажами є залізна руда, чорні метали, ліс, мінеральні добрива, зерно тощо; імпортними – машини й обладнання, мінерально-сировинні ресурси тощо. Більшість транзитних вантажів надходить із Молдови, Казахстану.

За середніми відстанями вантажних перевезень (близько 1200 км) морський транспорт в Україні посідає друге місце після повітряного.

Завдання: підготувати реферативне повідомлення (3...4 сторінки) та електронну презентацію (7...8 слайдів) на тему «Географія транспорту України» згідно варіанту (таблиця 1.1).

Зміст завдання

1. Загальна характеристика області.
2. Транспортні вузли області.
3. Міський транспорт обласного центра (види, загальна характеристика).
4. Залізничний транспорт області (найбільші станції, протяжність

залізниці в регіоні тощо).

5. Автомобільний транспорт області (найбільші вулиці обласного центра, автомагістралі області тощо).

6. Авіаційний транспорт області (місце знаходження аеропортів, їх характеристика).

7. Морський (річковий) транспорт області (місце знаходження портів (причалів, пристаней, їх характеристика).

8. Трубопровідний транспорт області (місце знаходження трубопроводів, їх характеристика).

Таблиця 1.1 – Варіанти завдань для виконання роботи

Варіант	Назва регіону
1	Одеська область
2	Дніпропетровська область
3	Чернігівська область
4	Харківська область
5	Житомирська область
6	Полтавська область
7	Херсонська область
8	Київська область
9	Запорізька область
10	Чернівецька область
11	Миколаївська область
12	Кіровоградська область
13	Сумська область
14	Львівська область
15	Черкаська область
16	Хмельницька область
17	Волинська область
18	Рівненська область
19	Івано-Франківська область
20	Тернопільська область
21	Закарпатська область
22	Луганська область
23	Автономна Республіка Крим
24	Вінницька область
25	Донецька область

Контрольні запитання

1. Яке місце в транспортній системі України посідає залізничний транспорт? Які види вантажів перевозять українські залізниці?
2. Які переваги має автомобільний транспорт порівняно із залізничним? Чому перевезення вантажів на невеликі відстані на автомобільному транспорті є найбільш ефективним?
3. Назвіть найважливіші судноплавні річки України. Яка з них забезпечує зовнішньоекономічні перевезення?
4. Чому частка міжнародних авіаційних перевезень в Україні є набагато більшою, ніж внутрішніх?
5. Як використовують трубопровідну мережу України в транзитних перевезеннях?

САМОСТІЙНА РОБОТА №2

ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН ЄВРОПИ

Мета роботи: визначити роль і значення транспортного комплексу для розвитку господарств країн Європи.

Стисла теоретична довідка

Європа має одну з найбільш розвинених транспортних систем світу, в якій для усіх видів сполучень характерні передові технології.

Залізничний транспорт в Європі відіграє провідну роль у перевезеннях великотоннажних вантажів суходолом на великі відстані. Його також широко використовують у регіональних пасажирських сполученнях, забезпечуючи швидкі й комфортні подорожі. За сумарною протяжністю залізниць країни Європи суттєво поступаються великим за розміром території державам світу (США, Китаю, Індії). До десятки світових лідерів за цим показником належить Німеччина. Водночас країни Європи є беззаперечними лідерами у світі за густотою залізниць та мають одні з найвищих у світі показники їх електрифікації. У низці країн сучасні потяги розвивають швидкість понад 270 км/год. «Компактний» розмір багатьох країн Європи і висока мобільність населення, а також відсутність прикордонного контролю у межах Шенгенської зони обумовлюють популярність залізниць для транскордонних пасажирських сполучень. Водночас в окремих країнах, особливо Східної Європи, існує проблема модернізації та розширення залізничної мережі.

Головною перевагою автомобільного транспорту є його маневреність та зручність для приватного використання. Високий рівень життя у розвинених країнах Європи обумовлює один із найвищих у світі рівень автомобілізації населення – його середній показник у країнах ЄС становить 573 авто/1000 мешканців (в Україні – 202 авто/1000 мешканців). Із запровадженням стандартизованих контейнерів зросло значення автомобілів і у вантажних перевезеннях. Розвиток мережі якісних автошляхів є пріоритетним завданням. Із вступом до ЄС було суттєво модернізовано автомобільні шляхи у країнах Південної та Східної Європи.

Морський транспорт є основним засобом перевезення великої кількості вантажів, особливо між віддаленими регіонами. Технологічні досягнення у сфері суднобудування та навігації дали змогу звести до мінімуму ризики, пов'язані з доданням морської стихії, а великий тоннаж суден і можливість використовувати так звані «зручні прапори» робить морські перевезення найдешевшими.

Європейські порти мають високий рівень технологічного оснащення та обладнані для приймання найрізноманітніших вантажів, сукупно з

терміналами для розвантаження нафти і нафтопродуктів, скрапленого газу, сипучих вантажів. Але особливо стрімко розвиваються контейнерні порти, оснащені для розвантаження, сортування і перевантаження контейнерів на залізниці й вантажні автомобілі.

Найбільшими портовими «воротами» Європи є Роттердам (Нідерланди), Антверпен (Бельгія) і Гамбург (Німеччина). Вони суттєво випереджають інші європейські порти як за обсягом контейнерного вантажопотоку, так і за сумарним тоннажем вантажів. Регулярні пасажирські перевезення морем на далекі відстані практично припинились, поступившись авіації. Натомість широко використовують поромні переправи на невеликі відстані й круїзне судноплавство для отримання задоволення від морських мандрівок.

Повітряний транспорт має більше значення для пасажирських перевезень. Він є найшвидшим і найбільш маневреним для перевезення як великої, так і малої кількості людей на середні, великі та надвеликі відстані. Європа має доволі густу мережу аеропортів. Найбільше аеропортів мають Німеччина, Франція та Велика Британія. Сучасну просторову організацію повітряних перевезень побудовано довкола хабів – вузлових аеропортів, що сполучені між собою, об'єднуючи усі регіони світу.

Кожний хаб сполучається з меншими за розмірами аеропортами регіонального та місцевого значення. Через хаби проходять основні глобальні пасажиропотоки. Найбільшими європейськими аеропортами світового значення є Хітроу (Лондон, Велика Британія) – 76 млн осіб/рік, Руассі-Шарль де Голль (Париж, Франція), Схіпгол (Амстердам, Нідерланди), Франкфурт (Франкфурт-на-Майні, Німеччина). Перевезення вантажів повітряним транспортом є високовартісним, тому зазвичай повітрям транспортують найбільш термінові вантажі, коли використання інших видів транспорту не можливе через брак часу.

Трубопровідний транспорт є найдешевшим для транспортування рідких та газоподібних вантажів. За довжиною трубопроводів провідне місце в Європі посідає Україна (45,6 тис. км). Найбільша мережа підводних трубопроводів працює в Північному морі.

Більшість як пасажирських, так і вантажних сполучень у Європі об'єднані в цілісну мережу транспортних вузлів, сполучених транспортними магістралями. Найбільшими транспортними вузлами Європи є міста, в яких розташовані головні аеро- і морські порти. Вони є не лише точками сходження різних маршрутів, а й пунктами, в яких вантажо- і пасажиропотоки змінюють види транспорту. Один із головних транспортних центрів Європи – Роттердам (Нідерланди), що розташований у гирлі Рейну і сполучає глибинні райони Європи з портами по всій планеті.

Завдання: підготувати реферативне повідомлення (3...4 сторінки) та

електронну презентацію (7...8 слайдів) на тему «Географія транспорту країн Європи» згідно варіанту (таблиця 2.1).

Зміст завдання

1. Загальна характеристика країни.
2. Транспортні вузли країни.
3. Міський транспорт столиці країни (види, загальна характеристика).
4. Залізничний транспорт країни (найбільші станції, протяжність залізниці тощо).
5. Автомобільний транспорт країни (найбільші вулиці столиці країни, автомагістралі країни тощо).
6. Авіаційний транспорт країни (місце знаходження аеропортів, їх характеристика).
7. Морський (річковий) транспорт країни (місце знаходження портів (причалів, пристаней, їх характеристика).
8. Трубопровідний транспорт країни (місце знаходження трубопроводів, їх характеристика).

Таблиця 2.1 – Варіанти завдань для виконання роботи

Варіант	Назва країни
1	Франція
2	Іспанія
3	Швеція
4	Норвегія
5	Німеччина
6	Фінляндія
7	Польща
8	Італія
9	Англія
10	Греція
11	Болгарія
12	Ісландія
13	Португалія
14	Австрія
15	Сербія
16	Ірландія
17	Нідерланди
18	Бельгія

Продовження таблиці 2.1

19	Латвія
20	Хорватія
21	Боснія і Герцеговина
22	Словаччина
23	Грузія
24	Чехія
25	Литва

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте роль транспортної системи в економічному розвитку країн Європи.
2. Назвіть найбільші морські порти та аеропорти-хаби в Європі.
3. Чому найпоширенішим у Європі видом транспорту є автомобільний?
4. Яке місце в транспортній системі Європи посідає залізничний транспорт? Його характеристика.
5. Назвіть найважливіші судноплавні річки Європи.

САМОСТІЙНА РОБОТА №3

ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН АЗІЇ

Мета роботи: визначити роль і значення транспортного комплексу для розвитку господарств країн Азії.

Стисла теоретична довідка

У країнах Азії транспорт розвивається дуже динамічно, часто запозичуючи європейські технології. Ще у середині ХХ ст. на Азію (разом з Японією) припадало лише 8% залізниць світу. Нині цей показник збільшився утричі. З небувалим розмахом зводяться залізниці в Китаї. У 2006 р. було введено в експлуатацію найбільш високогірну залізницю у світі на Тибеті. Споруджуються високошвидкісні залізниці, світовим лідером за мережею яких є Китай (понад 20 тис. км). Там працюють найдовші у світі високошвидкісні залізниці: «Пекін—Шанхай», «Пекін—Гуанчжоу». У країні також діє перша у світі високошвидкісна магістраль поїздів на «магнітній подушці» – Шанхайський маглев, що досягає швидкості понад 430 км/год. Є швидкісні залізничні лінії у Японії, Південній Кореї («Сеул—Пусан»), на Тайвані, в Узбекистані («Ташкент—Самарканд»), Туреччині. Однак з розвитком автомобільного, морського та авіаційного транспорту питома вага залізниць у перевезенні вантажів і пасажирів поступово скорочується. Є держави, де залізниці зовсім немає: Афганістан, Лаос, Бруней, Бутан, Ємен, Кіпр, Мальдіви, Оман, Східний Тимор. Морське судноплавство в Азії виконує роль головного вантажоперевізника. Нині кількість портів-велетнів в Азії – 41. З 13 найбільших за вантажообігом морських портів світу 12 розміщені в Азії. Морський транспорт і перевезення дедалі більше зміщуються з Атлантики та Середземномор'я в акваторії Тихого та Індійського океанів. Серед найбільших за вантажообігом морських портів світу є Сінгапур; китайські порти Шанхай, Тяньцзінь, Нінбо-Чжоушань, Гонконг/Сянган; на Тайвані – Гаосюн; у Південній Кореї – Пусан; японські порти Нагоя, Осака, Токіо; в Індії – Мумбай. До країн з найбільшим морським флотом належать Японія, Китай, Південна Корея, Гонконг/Сянган, Сінгапур, Тайвань, Іран, Малайзія, Саудівська Аравія.

У внутрішніх перевезеннях річками, озерами й каналами важливим є судноплавство в басейнах річок Янцзи та Меконг.

У ряді країн Азії й донині переважають ґрунтові дороги, на яких часто використовується гужовий та в'ючний транспорт. Але саме азійські країни очолюють рейтинг Всесвітнього економічного форуму за якістю автомобільних шляхів: ОАЕ, Сінгапур, Гонконг/Сянган та Японія.

В останні десятиліття в країнах Азії активно розвивається авіаційний

транспорт. Лише в Китаї за п'ять останніх років було збудовано 45 великих аеропортів. Авіакомпанії Китаю, Сінгапуру, Гонконгу/Сянгану та арабських країн-нафтоекспортерів стали найбільшими замовниками повітряних суден і наземного навігаційного обладнання. Аеропорти-хаби працюють у таких містах, як Пекін (Китай), Дубай (ОАЕ), Токіо (Японія), Гонконг/Сянган, Стамбул (Туреччина), Шанхай (Китай), Сінгапур, Гуанчжоу (Китай), Джакарта (Індонезія), Бангкок (Тайланд).

Від великих родовищ нафти і природного газу у приморські райони прокладено магістральні трубопроводи, які постачають вуглеводні на експорт (наприклад, газопровід «Туркменія—Китай» відкрито в 2009 році).

Територією країн Азії проходять найважливіші транспортні коридори «Європа-Азія», зокрема перспективним є запропонований Китаєм пан'євразійський коридор «Новий Шовковий шлях».

З розвитком контейнерної системи перевезень вантажів (близько 40% світових вантажів) швидко утворюються трансконтинентальні контейнерні транспортні коридори. Вони передбачають поєднання морського транспорту із залізничним і автомобільним. Найбільше поширені «коридори» на маршрутах «Японія—східне узбережжя США» та «Китай—східне узбережжя США».

Завдання: підготувати реферативне повідомлення (3...4 сторінки) та електронну презентацію (7...8 слайдів) на тему «Географія транспорту країн Азії» згідно варіанту (таблиця 3.1).

Зміст завдання

1. Загальна характеристика країни.
2. Транспортні вузли країни.
3. Міський транспорт столиці країни (види, загальна характеристика).
4. Залізничний транспорт країни (найбільші станції, протяжність залізниць тощо).
5. Автомобільний транспорт країни (найбільші вулиці столиці країни, автомагістралі країни тощо).
6. Авіаційний транспорт країни (місце знаходження аеропортів, їх характеристика).
7. Морський (річковий) транспорт країни (місце знаходження портів (причалів, пристаней, їх характеристика).
8. Трубопровідний транспорт країни (місце знаходження трубопроводів, їх характеристика).

Таблиця 3.1 – Варіанти завдань для виконання роботи

Варіант	Назва країни
1	Туреччина
2	Індія
3	Китай
4	Іран
5	Об'єднані Арабські Ємірати
6	Японія
7	Південна Корея
8	Ізраїль
9	Малайзія
10	Саудівська Аравія
11	В'єтнам
12	Азербайджан
13	Індонезія
14	Монголія
15	Казахстан
16	Йорданія
17	Киргизстан
18	Пакистан
19	Ірак
20	Сінгапур
21	Тайвань
22	Таджикистан
23	Туркменістан
24	Ємен
25	Камбоджа

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте роль транспортної системи в економічному розвитку країн Азії.
2. Назвіть найбільші азійські аеропорти-хаби. В яких країнах вони виникли?
3. Охарактеризуйте провідні види транспорту країн Азії.
4. Яке місце в транспортній системі Азії посідає залізничний транспорт? Його характеристика.
5. Наведіть приклади важливих транспортних вузлів у Азії.

САМОСТІЙНА РОБОТА №4

ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН АФРИКИ

Мета роботи: визначити роль і значення транспортного комплексу для розвитку господарств країн Африки.

Стисла теоретична довідка

Африка посідає останнє місце серед усіх частин світу за основними показниками розвитку транспорту. На частку континенту припадає лише 4% вантажообігу і 3% пасажирообігу світу. Його сучасний стан є наслідком довготривалого колоніального існування більшості країн регіону. Про це свідчить переважаючий тип транспортної мережі: переважна спрямованість із внутрішніх районів вирощування або видобування експортної сировини до портів та інших транспортних центрів.

На африканському континенті активно розвивається транспортна інфраструктура. Це зумовлено потребами у нарощуванні поставок до розвинених країн світу та Китаю сировинних матеріалів. Різкі диспропорції у розвитку транспорту гальмують розвиток внутрішніх регіонів більшості країн Африки. Найрозвиненіша транспортна мережа у ПАР і країнах Магрибу. У решті країн сформувалась типова колоніальна модель транспорту – від великого морського порту углиб континенту прокладена залізнична чи автомобільна дорога до основних ареалів виробництва товарної продукції первинного сектору економіки. Решта території країни фактично повністю позбавлена сучасної транспортної мережі.

У структурі вантажообігу лідирують залізниці. У пасажирообігу першість належить автомобільному транспорту, який найрозвиненіший у приморських районах Африки. Переважна більшість залізничних та автомобільних магістралей з'єднують райони розробки родовищ корисних копалин, орієнтованих на експорт промислових та сільськогосподарських виробництв, найбільших адміністративних центрів з портами.

На континенті із залученням іноземного капіталу (переважно з Китаю) розпочато реконструкцію і модернізацію існуючої транспортної мережі в окремих країнах (наприклад, між Анголою, ДР Конго, Зімбабве, Мозамбіком). Особливе значення має розбудова трансафриканських автомагістралей, що проходять по малоосвоєних територіях у глибині континенту.

Міжнародні зв'язки зумовили прискорений розвиток морського транспорту. На основі морських портів сформувались важливі транспортні коридори, в яких одночасно проходять залізнична і автомобільна дорога та нафто- і газопроводи. Прикладом такого коридору є лінія «Александрія—

Каїр—Асуан» в Єгипті. Власний морський вантажний флот країн Африки дуже малий за тоннажем і обсягом перевезень. Проте існує феномен «зручного прапора» у Ліберії. Зважаючи на вигідні для судовласників умови, під її прапором ходять судна, які насправді належать власникам із розвинених країн світу. Важливе значення для світових морських перевезень має Суецький канал (Єгипет). По ньому проходить значний потік товарів між Європою й Азією.

Великими морськими портами Африки є Александрія та Порт-Саїд (Єгипет), Танжер та Касабланка (Марокко), Лагос (Нігерія), Дакар (Сенегал), Момбаса (Кенія), Дарес-Салам (Танзанія), Річардс-Бей, Дурбан та Кейптаун (ПАР).

У країнах Африки зростає обсяг перевезень пасажирів цивільною авіацією. Лідерами є аеропорти у містах Йоганнесбург та Кейптаун (ПАР), Каїр (Єгипет), Рабат (Марокко), Дакар (Сенегал), Лагос (Нігерія), Найробі (Кенія). Особливе місце займають чартерні рейси. На них перевозять більшість туристів до курортів у Північній Африці з країн Європи, а також доставляють гуманітарні вантажі та миротворців у райони стихійних лих, голоду, військових дій. Розвивається і транспортна авіація. Наприклад, з Кенії вивозять літаками до Нідерландів більшість місцевих квітів.

В окремих країнах Центральної і Східної Африки, де дуже складні природні умови для розбудови транспортної інфраструктури на суходолі, велике значення має внутрішній водний транспорт. Найрозвиненіший він на річках басейнів Конго, Нілу, Нігеру, а також на озерах Вікторія, Малаві, Танганьїка. Водночас значні коливання рівня води, наявність численних мілин і порогів на більшості африканських річок унеможливають регулярне судноплавство на значні відстані. Наприклад, по річці Конго можливе курсування суден лише до Бразавілля (Конго) і Кіншаси (ДР Конго), а далі велика порожиста ділянка не дає змоги рухатися вниз по течії.

Найменш розвиненим в Африці є магістральний трубопровідний транспорт. Лише у ПАР є продуктопроводи. Нафто- і газопроводи є у країнах, де видобувають вуглеводні. Наприклад, з Тунісу прокладено по дну Середземного моря магістральний газопровод до Італії. У дельті річки Нігер розвинена мережа нафтопроводів від офшорних родовищ до головних нафтоналивних портів.

В багатьох країнах велика роль належить гужовому та в'ючному транспорту.

Загалом розвиток, розміщення транспорту, густота транспортної мережі значно відрізняються в різних країнах. Найвищі показники розвитку комплексу спостерігаються у Південній Африці й у країнах Північної Африки, що відображає загальний рівень економіки цих регіонів, у багатьох районах Сахари, Намібу, Калахарі, екваторіальних і тропічних лісів транспорт практично відсутній. Так у таких країнах, як Нігер, Чад, ЦАР, Сомалі, Руанда, Бурунді, і нині не існує залізниць.

Завдання: підготувати реферативне повідомлення (3...4 сторінки) та електронну презентацію (7...8 слайдів) на тему «Географія транспорту країн Африки» згідно варіанту (таблиця 4.1).

Зміст завдання

1. Загальна характеристика країни.
2. Транспортні вузли країни.
3. Міський транспорт столиці країни (види, загальна характеристика).
4. Залізничний транспорт країни (найбільші станції, протяжність залізниці тощо).
5. Автомобільний транспорт країни (найбільші вулиці столиці країни, автомагістралі країни тощо).
6. Авіаційний транспорт країни (місце знаходження аеропортів, їх характеристика).
7. Морський (річковий) транспорт країни (місце знаходження портів (причалів, пристаней, їх характеристика).
8. Трубопровідний транспорт країни (місце знаходження трубопроводів, їх характеристика).

Таблиця 4.1 – Варіанти завдань для виконання роботи

Варіант	Назва країни
1	Алжир
2	Ангола
3	Марокко
4	Гана
5	Демократична Республіка Конго
6	Південно-Африканська Республіка
7	Єгипет
8	Замбія
9	Туніс
10	Камерун
11	Кенія
12	Кот-д'Івуар
13	Лівія
14	Мавританія
15	Мадагаскар
16	Малі
17	Намібія

Продовження таблиці 4.1

18	Мозамбiк
19	Ботсвана
20	Нiгерiя
21	Ефiопiя
22	Судан
23	Зiмбабве
24	Сенегал
25	Пiвденний Судан

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте роль транспортної системи в економічному розвитку країн Африки.
2. Обґрунтуйте подальші напрями розвитку транспортної інфраструктури в Африці.
3. Охарактеризуйте провідні види транспорту країн Африки.
4. Яке місце в транспортній системі Африки посідає залізничний транспорт? Його характеристика.
5. Наведіть приклади важливих транспортних вузлів Африки.

САМОСТІЙНА РОБОТА №5

ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Мета роботи: визначити роль і значення транспортного комплексу для розвитку господарств країн Північної та Південної Америки.

Стисла теоретична довідка

Америка має дуже відмінний рівень розвитку видів транспорту. Найрозвиненіші вони у США і Канаді. Автомобільний транспорт у всіх країнах цієї частини світу є головним за обсягом перевезення пасажирів і вантажів. У міжнародних сполученнях вантажі доставляють переважно морським транспортом, пасажирів – авіаційним.

Особлива роль автомобільного транспорту зумовлена невеликими за протяжністю внутрішніми маршрутами. Переважно це щоденні поїздки у межах міських агломерацій. Розгалужена мережа швидкісних автодоріг дає змогу переміщуватись між великими містами та перевозити значні обсяги вантажів між ними. Нині триває прокладання автомобільних доріг у нетрях Амазонки, що сприятиме її господарському освоєнню. Найбільше за протяжністю автошляхів мають США (1-ше місце у світі), Бразилія (4-те місце) та Канада (8-ме місце). У більшості країн Америки якість автошляхів є невисокою. Не всі з них мають тверде покриття. Окрім США та Канади більшість якісних шляхів прокладено в Еквадорі та Чилі.

Трубопровідний транспорт набув значного розвитку в Північній Америці. Переважно трансконтинентальними магістральними нафто- і газопроводами подають у міста США відповідну сировину, видобуту у північних приполярних районах.

Залізничний транспорт важливий для міжрегіональних перевезень у великих країнах Південної Америки. Ним вивозять до морських портів більшу частину експортних товарів (руди металів, вугілля, зернові тощо), а у зворотному напрямку завозять імпорتنі машини та інші промислові товари.

Переважну більшість залізниць було збудовано наприкінці XIX – у першій половині XX ст. Нині за протяжністю залізниць до «Топ-10» країн світу входять США (1-ше місце у світі), Канада та Аргентина. Також значною протяжністю доріг вирізняються Бразилія та Мексика. Трансконтинентальні залізниці споруджено в США, Канаді, Мексиці, Гватемалі. Водночас більшість країн Америки мають вкрай низьку густоту залізниць. Найбільший показник густоти залізниць у регіоні – на Кубі. Електрифікованих доріг небагато. Єдина в регіоні швидкісна залізниця проходить уздовж східного узбережжя США, сполучаючи Вашингтон з

Бостоном через Філадельфію та Нью-Йорк. Також в Америці є 8 країн, в яких залізниць взагалі немає, зокрема це Беліз, Багамські Острови, Барбадос, Тринідад і Тобаго та ряд інших острівних країн Карибського басейну. У країнах Північної Америки залізницею найбільше перевозять масові насипні вантажі – руди металів, вугілля, зернові до морських портів. Її мережа скорочується через розвиток авіації й автотранспорту.

Внутрішній водний транспорт відіграє важливу роль у перевезеннях системою Великих озер та на Амазонці і Міссісіпі. Більшість вантажів доставляють до морських портів, розміщених у гирлах цих річок.

Морський транспорт є вирішальним у міжнародних перевезеннях товарів Америки. У США також розвинений каботаж уздовж атлантичного і тихоокеанського узбережжя. Кількісно переважають морські торговельні флоти країн із «зручним прапором», таких як Панама. Великі, світового значення, морські торговельні порти Америки (Лос-Анджелес, Ванкувер, Нью-Йорк, Філадельфія, Саванна, Колон, Сантус) мають у своєму складі не лише великі складські приміщення, а й розвинену промисловість і енергетику, що функціонує на довізній сировині. Від них углиб континенту розгалужуються головні транспортні мережі Америки. Велике значення у розвитку морського транспорту світу відіграє Панамський канал. Його середня пропускна здатність – 36 суден на добу.

Авіація має виняткове значення у розвитку Америки з огляду на великі відстані між найбільшими містами, що розміщені переважно на її океанічних узбережжях. Важлива роль належить міжнародним авіасполученням, особливо між світовими містами. Лідером за обсягом перевезень пасажирів і вантажів є США.

За кількістю міжнародних аеропортів беззаперечне лідерство належить США (понад 100); по кілька десятків мають Мексика, Бразилія і Канада. Головними повітряними хабами у регіоні є: Хартсфілд-Джексон (Атланта), Лос-Анджелес, О'Хара (Чикаго) й Даллас-Форт-Уорт у США; Торонто-Пірсон (Торонто) та Ванкувер у Канаді; Сан-Паулу у Бразилії; Мехіко у Мексиці.

США має на своїй території повний комплекс космічного транспорту. Серед інших країн Америки лише у Бразилії і Французькій Гвіані здійснюють запуски космічних літальних апаратів.

В Америці із зростанням кількості населення щільнішою й розгалуженішою стає транспортна мережа. У більшості країн Карибського басейну відсутня залізнична мережа та річковий транспорт. Існує трансамериканська мережа автомобільних доріг. Найбільшою серед них є Панамериканське і Трансамазонське шосе.

У гірських районах Анд використовують гужовий та в'ючний транспорт – коней, мулів, а подекуди й лам.

Завдання: підготувати реферативне повідомлення (3...4 сторінки) та електронну презентацію (7...8 слайдів) на тему «Географія транспорту»

країн Північної та Південної Америки» згідно варіанту (таблиця 5.1).

Зміст завдання

1. Загальна характеристика країни.
2. Транспортні вузли країни.
3. Міський транспорт столиці країни (види, загальна характеристика).
4. Залізничний транспорт країни (найбільші станції, протяжність залізниць тощо).
5. Автомобільний транспорт країни (найбільші вулиці столиці країни, автомагістралі країни тощо).
6. Авіаційний транспорт країни (місце знаходження аеропортів, їх характеристика).
7. Морський (річковий) транспорт країни (місце знаходження портів (причалів, пристаней, їх характеристика).
8. Трубопровідний транспорт країни (місце знаходження трубопроводів, їх характеристика).

Таблиця 5.1 – Варіанти завдань для виконання роботи

Варіант	Назва країни
1	Канада
2	Сполучені Штати Америки
3	Гватемала
4	Мексика
5	Панама
6	Сальвадор
7	Домініканська Республіка
8	Куба
9	Аргентина
10	Болівія
11	Бразилія
12	Венесуела
13	Колумбія
14	Парагвай
15	Перу
16	Уругвай
17	Чилі
18	Еквадор
19	Гренада

Продовження таблиці 5.1

20	Беліз
21	Гондурас
22	Нікарагуа
23	Коста-Рика
24	Тринідад і Тобаго
25	Ямайка

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте роль транспортної системи в економічному розвитку країн Північної та Південної Америки.
2. Обґрунтуйте подальші напрями розвитку транспортної інфраструктури в Північній та Південній Америці.
3. Охарактеризуйте провідні види транспорту країн Північної та Південної Америки.
4. Яке місце в транспортній системі Північної та Південної Америки посідає залізничний транспорт? Його характеристика.
5. Наведіть приклади важливих транспортних вузлів у Південній Америці.

САМОСТІЙНА РОБОТА №6

ГЕОГРАФІЯ ТРАНСПОРТУ АВСТРАЛІЇ ТА КРАЇН ОКЕАНІЇ

Мета роботи: визначити роль і значення транспортного комплексу для розвитку господарств Австралії та країн Океанії.

Стисла теоретична довідка

Великі простори зумовили розвиток усіх видів транспорту Австралії. Автошляхи життєво необхідні для перевезення вантажів і пасажирів. Загальна довжина автодоріг – 823 тис. км. Австралійські автошляхи – це і швидкісні автомагістралі, і ґрунтові дороги. Найбільш розгалужену мережу автошляхів має штат Вікторія. Австралія має один із найвищих у світі показник автомобілезабезпеченості – кожна австралійська сім'я має автомобіль. Функціонує трансконтинентальне шосе «Схід-Захід».

Дуже розвинутий авіатранспорт, майже всі поселення зв'язані авіамережами із прилеглими міськими центрами. На території країни функціонує понад 450 аеропортів, з яких найбільші – Сідней (29% пасажирообігу) і Мельбурн (24% пасажирообігу).

Морські перевезення завжди були потрібні для транспортування масових вантажів (70% припадає на частку залізної руди й вугілля). Великими портами є Сідней, Мельбурн, Аделаїда, Брісбен, Порт-Огаста й інші. Внутрішні водні шляхи Австралії не мають важливого транспортного значення.

Залізнична мережа дуже розвинена, загальна протяжність колій складає 33819 км (2540 км електрифіковано): 3719 км широкої колії, 15422 км стандартної колії, 14506 км вузької колії та 172 км подвійної колії. Залізничний транспорт для перевезень пасажирів має приміську мережу у великих містах (Мельбурн, Сідней, Перт, Аделаїда, Брісбен). Залізниці обслуговують також гірничовидобувну промисловість країни, транспортуючи копалини, що йдуть на експорт, у порти Австралії. На північному заході Західної Австралії функціонують чотири промислові лінії стандартної колії, якими доставляється руда в морські порти. Ці лінії ізольовані від основної мережі залізниць і на них більше не здійснюються ніякі інші перевезення.

У 2006 році з'явилися проекти будівництва п'ятої лінії рудної залізниці, що розробляється компанією «Fortescue Metals Group», у той же час надійшли проекти шостої лінії в порт міста Оакаджі, трохи на північ від Джералдтона.

У Квінсленді діє унікальна мережа вантажного трамвайного сполучення між цукровими плантаціями і цукропереробними заводами.

У країні розвинутий трубопровідний транспорт. Загальна протяжність

нафтопроводів становить 4773 км, газопроводів – 28680 км.

Найбільші міста Австралії не мають повноцінних систем метрополітену. Системи міських поїздів Сіднея та Мельбурна мають лише кілька підземних станцій. В обох містах існують плани щодо спорудження повноцінних ліній метро.

Транспорт Океанії відіграє істотну роль в економічному розвитку островів. Міжнародні перевезення здійснюються великими авіакомпаніями США, Австралії, Японії тощо. Залізниці є тільки у Новій Зеландії, Фіджі і Науру. На більшості островів автомобільні шляхи прокладені вздовж берегової смуги. На багатьох островах дороги вкриті відмерлими коралами, камінням тощо. Судноплавне сполучення має важливе значення як у міжострівних зв'язках, так і в зв'язках із материками. Дві держави Океанії належать до країн із «зручними прапорами»: Маршаллові Острови і Вануату.

Господарство Нової Зеландії значно залежить від стану транспортної мережі. У країні функціонують 74 автомобільні дороги загальною протяжністю 92,3 тис. км, у тому числі 59,1 тис. км з твердим покриттям. Довжина залізниць становить 3,8 тис. км, електрифіковано – 506 км. Залізниці Північного та Південного островів з'єднані чотирма залізничними поромами через протоку Кука (порти Веллінгтон і Піктон). У зовнішньоторговельних зв'язках значущими є морські перевезення. Великими портами є Окленд, Тауранга, Веллінгтон, Фангареї (нафтовий порт), Нью-Плімут, Нейпі. Нова Зеландія має одну з найгустіших у світі мережу внутрішніх авіаліній. Головні міжнародні аеропорти знаходяться в Окленді, Крайстчерчі і Веллінгтоні. Десять аеропортів обслуговують внутрішні перевезення.

Завдання: підготувати реферативне повідомлення (3...4 сторінки) та електронну презентацію (7...8 слайдів) на тему «Географія транспорту Австралії та країн Океанії» згідно варіанту (таблиця 6.1).

Зміст завдання

1. Загальна характеристика країни.
2. Транспортні вузли країни.
3. Міський транспорт столиці країни (види, загальна характеристика).
4. Залізничний транспорт країни (найбільші станції, протяжність залізниць тощо).
5. Автомобільний транспорт країни (найбільші вулиці столиці країни, автомагістралі країни тощо).
6. Авіаційний транспорт країни (місце знаходження аеропортів, їх характеристика).
7. Морський (річковий) транспорт країни (місце знаходження портів (причалів, пристаней, їх характеристика).
8. Трубопровідний транспорт країни (місце знаходження трубопроводів, їх характеристика).

Таблиця 6.1 – Варіанти завдань для виконання роботи

Варіант	Назва країни
1	Австралія
2	Нова Зеландія
3	Вануату
4	Папуа Нова Гвінея
5	Самоа
6	Соломонові Острови
7	Федеративні Штати Мікронезії
8	Фіджі
9	Нова Каледонія
10	Французька Полінезія
11	Гуам
12	Північні Маріанські острови
13	Американське Самоа
14	Тувалу
15	Тонга
16	Палау
17	Науру
18	Маршаллові острови
19	Кірибаті
20	Острови Кука
21	Острів Пасхи
22	Ніуе
23	Волліс і Футуна
24	Острів Норфолк
25	Токелау

Контрольні запитання

1. Охарактеризуйте роль транспортної системи в економічному розвитку Австралії та країн Океанії.
2. Обґрунтуйте подальші напрями розвитку транспортної інфраструктури в Австралії та країнах Океанії.
3. Охарактеризуйте провідні види транспорту Австралії та країн Океанії.
4. Яке місце в транспортній системі Австралії та країн Океанії посідає залізничний транспорт? Його характеристика.
5. Наведіть приклади важливих транспортних вузлів у Австралії та країнах Океанії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна економічна і соціальна географія світу. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 688 с.
2. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 704 с.
3. Бордун О. Ю. Транспортна інфраструктура Західноукраїнського прикордоння: економіко-географічне дослідження : дис. канд. геогр. наук : 11.00.02. Львів, 2002. 172 с.
4. Географія основних видів транспорту / Г. І. Нестеренко та ін.; за заг. ред. Г. І. Нестеренко та С. Л. Литвиненка. Київ : Кондор, 2021. 192 с.
5. Дьомін Ю. В. Залізнична техніка міжнародних транспортних систем (вантажні перевезення). Київ : Юнікон-Прес, 2001. 342 с.
6. Економічна і соціальна географія світу / О. Шаблій та ін.; за заг. ред. С. Кузика. Львів : Світ, 2005. 672 с.
7. Загальні основи транспортної географії / Г. І. Нестеренко та ін.; за заг. ред. Г. І. Нестеренко та С. Л. Литвиненка. Київ : Кондор, 2021. 184 с.
8. Коценко К. Ф. Транспорт і його вивчення в курсі географії. Київ : Радянська школа, 1983. 168 с.
9. Маковецька Л. О. Географія транспорту. Луцьк : Східно-європ. націон. ун-т ім. Лесі Українки, 2016. 118 с.
10. Масляк П. О., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу. Київ : Лібра, 1996. 328 с.
11. Савенко В. Я., Гайдукевич В. А. Транспорт і шляхи сполучення. Київ : Арістей, 2005. 285 с.
12. Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть / А. С. Філіпенко, та ін. Київ : Либідь, 2002. 470 с.
13. Юрківський В. М. Країни світу. Київ : Либідь, 1999. 368 с.
14. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни. Київ : Либідь, 2000. 416 с.

ДОДАТОК А
НЕЗАЛЕЖНІ КРАЇНИ СВІТУ

Назва країни (Повна офіційна назва країни)	Столиця країни	Площа країни (км²)	Кількість населення (осіб, 2017 рік)	Густота населення країни (осіб/км²)	Прапор країни	Герб країни
Австралія (Австралійський Союз)	Канберра	7 741 220	24 500 000	3,2		
Австрія (Республіка Австрія)	Відень	83 871	8 800 000	104,9		
Азербайджан (Республіка Азербайджан)	Баку	86 600	9 900 000	114,3		
Албанія (Республіка Албанія)	Тирана	28 748	2 900 000	100,9		
Алжир (Алжирська Народна Демократична Республіка)	Алжир	2 381 741	42 200 000	17,7		
Ангола (Республіка Ангола)	Луанда	1 246 700	28 600 000	22,9		
Андорра (Князівство Андорра)	Андорра-ла-Велья	468	80 000	181,6		
Антигуа і Барбуда (Антигуа і Барбуда)	Сент-Джонс	443	100 000	225,7		
Аргентина (Аргентинська Республіка)	Буенос-Айрес	2 780 400	44 300 000	15,9		
Афганістан (Ісламська Республіка Афганістан)	Кабул	652 230	35 500 000	54,4		

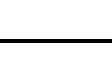

Продовження таблиці

Багамські Острови (Співдружність Багамських Островів)	Нассау	13 880	400 000	28,8		
Бангладеш (Народна Республіка Бангладеш)	Дакка	143 998	164700000	1143,8		
Барбадос (Барбадос)	Бриджтаун	430	300 000	697,7		
Бахрейн (Королівство Бахрейн)	Манама	760	1 500 000	1973,7		
Беліз (Беліз)	Бельмопан	22 966	400 000	17,4		
Бельгія (Королівство Бельгія)	Брюссель	30 528	11 200 000	366,9		
Бенін (Республіка Бенін)	Порто-Ново	112 622	11 200 000	99,4		
Болгарія (Республіка Болгарія)	Софія	110 879	7 100 000	64		
Болівія (Багатонаціональна держава Болівія)	Сукре	1 098 581	11 100 000	10,1		
Боснія і Герцеговина (Республіка Боснія і Герцеговина)	Сараєво	51 197	3 500 000	68,4		

Продовження таблиці

Ботсвана (Республіка Ботсвана)	Габороне	581 730	2 300 000	4		
Бразилія (Федеративна Республіка Бразилія)	Бразилія	8 514 877	207900000	24,4		
Бруней (Бруней- Даруссалам)	Бандар- Сері- Бегаван	5765	400 000	69,4		
Буркіна-Фасо (Буркіна-Фасо)	Уагадугу	274 200	19 600 000	71,5		
Бурунді (Республіка Бурунді)	Гітега	27 830	10 400 000	409,6		
Бутан (Королівство Бутан)	Тхімпху	38 394	800 000	20,8		
Вануату (Республіка Вануату)	Порт-Віла	12 189	300 000	24,6		
Ватикан (Ватикан)	Ватикан	0,44	829	1884,1		
Велика Британія (Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії)	Лондон	243 610	66 200 000	271,7		
Венесуела (Боліварська Республіка Венесуела)	Каракас	912 050	31 400 000	34,4		
В'єтнам (Соціалістична Республіка В'єтнам)	Ханой	331 210	93 700 000	282,9		

Продовження таблиці

Вірменія (Республіка Вірменія)	Єреван	29 743	3 000 000	100,9		
Габон (Габонська Республіка)	Лібревіль	267 667	2 000 000	7,5		
Гаїті (Республіка Гаїті)	Порт-о- Пренс	27 750	10 600 000	382		
Гамбія (Республіка Гамбія)	Банжул	11 295	2 100 000	185,9		
Гана (Республіка Гана)	Аккра	238 533	28 800 000	120,7		
Гаяна (Кооперативна Республіка Гаяна)	Джорджтаун	214 969	800 000	3,7		
Гватемала (Республіка Гватемала)	Гватемала	108 889	16 900 000	155,2		
Гвінея (Республіка Гвінея)	Конакрі	245 857	11 500 000	46,8		
Гвінея-Бісау (Республіка Гвінея-Бісау)	Бісау	36 125	1 900 000	52,6		
Гондурас (Республіка Гондурас)	Тегусігальпа	112 090	8 900 000	79,4		
Гренада (Гренада)	Сент- Джорджес	344	108 000	314		
Греція (Грецька Республіка)	Афіни	131 957	10 700 000	81,1		
Грузія (Грузія)	Тбілісі	69 700	3 900 000	56		

Продовження таблиці

Данія (Королівство Данія)	Копенгаген	43 094	5 749 000	128,0		
Джибуті (Республіка Джибуті)	Джибуті	23 200	1 000 000	43,1		
Домініка (Співдружність Домініки)	Розо	751	73 000	97,2		
Домініканська Республіка (Домініканська Республіка)	Санто-Домінго	48 670	10 700 000	219,8		
Еквадор (Республіка Еквадор)	Кіто	283 561	16 800 000	59,2		
Екваторіальна Гвінея (Республіка Екваторіальна Гвінея)	Малабо	28 051	1 300 000	46,3		
Еритрея (Держава Еритрея)	Асмера	117 600	5 900 000	50,2		
Естонія (Естонська Республіка)	Таллінн	45 228	1 300 000	28,7		
Есватіні (Королівство Есватіні)	Мбабане	17 364	1 400 000	80,6		
Ефіопія (Федеративна Демократична Республіка Ефіопія)	Аддис-Абеба	1 104 300	105000000	95,1		
Єгипет (Арабська Республіка Єгипет)	Каїр	1 001 450	93 400 000	93,3		

Продовження таблиці

Ємен (Республіка Ємен)	Сана	527 968	28 300 000	53,6		
Замбія (Республіка Замбія)	Лусака	752 618	16 400 000	21,8		
Західна Сахара (Сахарська Арабська Демократична Республіка)	Ель-Аюн	266 000	600 000	2,3		
Зімбабве (Республіка Зімбабве)	Хараре	390 757	16 600 000	42,5		
Ізраїль (Держава Ізраїль)	Єрусалим	22 380	8 600 000	384,3		
Індія (Республіка Індія)	Делі	3 287 263	1,3526×10 ⁹	411,5		
Індонезія (Республіка Індонезія)	Джакарта	1 904 569	264000000	138,6		
Ірак (Республіка Ірак)	Багдад	438 317	39 200 000	89,4		
Іран (Ісламська Республіка Іран)	Тегеран	1 648 195	80 600 000	48,9		
Ірландія (Ірландія)	Дублін	70 273	4 800 000	68,3		
Ісландія (Республіка Ісландія)	Рейк'явік	103 000	350 000	3,4		
Іспанія (Королівство Іспанія)	Мадрид	505 370	46 600 000	92,2		

Продовження таблиці

Італія (Італійська Республіка)	Рим	301 340	60 500 000	200,8		
Йорданія (Йорданське Хашимітське Королівство)	Амман	89 342	9 700 000	108,6		
Кабо-Верде (Республіка Кабо-Верде)	Прая	4033	517 000	128,2		
Казахстан (Республіка Казахстан)	Астана	2 724 900	18 000 000	6,6		
Камбоджа (Королівство Камбоджа)	Пномпень	181 035	15 900 000	87,8		
Камерун (Республіка Камерун)	Яунде	475 440	25 000 000	52,6		
Канада (Канада)	Оттава	9 984 670	36 700 000	3,7		
Катар (Держава Катар)	Доха	11 586	2 700 000	233		
Кенія (Республіка Кенія)	Найробі	580 367	49 700 000	85,6		
Киргизстан (Киргизька Республіка)	Бішкек	199 951	6 200 000	31		
Китай (Китайська Народна Республіка)	Пекін	9 598 100	1,3948×10 ⁹	144,5		
Кіпр (Республіка Кіпр)	Нікосія	9251	1 200 000	129,7		

Продовження таблиці

Кірибаті (Республіка Кірибаті)	Тарава	811	100 000	123,3		
Колумбія (Республіка Колумбія)	Богота	1 138 910	49 300 000	43,3		
Коморські Острови (Союз Коморських Островів)	Мороні	2235	800 000	357,9		
Демократична Республіка Конго (Демократична Республіка Конго)	Кіншаса	2 344 858	81 500 000	34,8		
Конго (Республіка Конго)	Браззавіль	342 000	5 000 000	14,6		
Південна Корея (Республіка Корея)	Сеул	99 720	51 400 000	515,4		
Північна Корея (Корейська Народно-Демократична Республіка)	Пхеньян	120 538	25 500 000	211,6		
Косово (Республіка Косово)	Приштина	10 887	1 800 000	165,3		
Коста-Рика (Республіка Коста-Рика)	Сан-Хосе	51 100	4 900 000	95,9		
Кот-д'Івуар (Республіка Кот-д'Івуар)	Ямусукро	322 463	24 400 000	75,7		

Продовження таблиці

Куба (Республіка Куба)	Гавана	110 860	11 300 000	101,9		
Кувейт (Держава Кувейт)	Ель-Кувейт	17 818	4 100 000	230,1		
Лаос (Лаоська Народна-Демократична Республіка)	В'єнтьян	236 800	7 000 000	29,6		
Латвія (Республіка Латвія)	Рига	64 589	1 900 000	29,4		
Лесото (Королівство Лесото)	Масеру	30 355	2 200 000	72,5		
Литва (Литовська Республіка)	Вільнюс	65 300	2 800 000	42,9		
Ліберія (Республіка Ліберія)	Монровія	111 369	4 700 000	42,2		
Ліван (Ліванська Республіка)	Бейрут	10 400	6 200 000	596,2		
Лівія (Держава Лівія)	Триполі	1 759 540	6 400 000	3,6		
Ліхтенштейн (Князівство Ліхтенштейн)	Вадуц	160	40 000	250		
Люксембург (Велике князівство Люксембург)	Люксембург	2586	600 000	232		
Маврикій (Республіка Маврикій)	Порт-Луї	2040	1 300 000	637,3		

Продовження таблиці

Мавританія (Ісламська Республіка Мавританія)	Нуакшот	1 030 700	4 400 000	4,3		
Мадагаскар (Республіка Мадагаскар)	Антананарі ву	587 041	25 500 000	43,4		
Малаві (Республіка Малаві)	Лілонгве	118 484	18 600 000	157		
Малайзія (Малайзія)	Куала- Лумпур	329 847	31 600 000	95,8		
Малі (Республіка Малі)	Бамако	1 240 192	18 900 000	15,2		
Мальдіви (Мальдівська Республіка)	Мале	298	400 000	1342,3		
Мальта (Республіка Мальта)	Валлетта	316	438 000	1386,1		
Марокко (Королівство Марокко)	Рабат	446 550	35 100 000	78,6		
Маршаллові Острови (Республіка Маршаллові Острови)	Маджуро	181	60 000	331,5		
Мексика (Сполучені Штати Мексика)	Мехіко	1 964 375	129200000	65,8		
Мікронезія (Федеративні Штати Мікронезії)	Палікір	702	107 000	152,4		

Продовження таблиці

Мозамбiк (Республiка Мозамбiк)	Мапуту	799 380	29 700 000	37,2		
Молдова (Республiка Молдова)	Кишинiв	33 851	3 900 000	115,2		
Монако (Князiвство Монако)	Монако	2,03	37 800	18 620,7		
Монголія (Монголія)	Улан-Батор	1 564 116	3 200 000	2		
М'янма (Республiка Союз М'янма)	Найп'iдо	676 578	53 400 000	78,9		
Намiбiя (Республiка Намiбiя)	Вiндгук	824 292	2 500 000	3		
Науру (Республiка Науру)	Ярен	21	10 000	476,2		
Непал (Федеративна Демократична Республiка Непал)	Катманду	147 181	29 400 000	199,8		
Нiгер (Республiка Нiгер)	Нiамей	1 267 000	20 600 000	16,3		
Нiгерiя (Федеративна Республiка Нiгерiя)	Абуджа	923 768	190900000	206,7		
Нiдерланди (Королiвство Нiдерланди)	Амстердам	41 543	17 100 000	411,6		
Нiкарагуа (Республiка Нiкарагуа)	Манагуа	130 730	6 200 000	47,4		

Продовження таблиці

Німеччина (Федеративна Республіка Німеччина)	Берлін	357 121	83 100 000	231		
Нова Зеландія (Нова Зеландія)	Веллінгтон	267 710	4 800 000	17,9		
Норвегія (Королівство Норвегія)	Осло	323 802	5 300 000	16,4		
Об'єднані Арабські Емірати (Об'єднані Арабські Емірати)	Абу-Дабі	83 600	9 400 000	112,4		
Оман (Султанат Оман)	Маскат	309 500	4 700 000	15,2		
Пакистан (Ісламська Республіка Пакистан)	Ісламабад	796 095	207600000	260,8		
Палау (Республіка Палау)	Нгерулмуд	459	21 000	45,8		
Палестина (Держава Палестина)	Східний Єрусалим	6220	4 900 000	787,8		
Панама (Республіка Панама)	Панама	75 420	4 100 000	54,4		
Папуа Нова Гвінея (Незалежна Держава Папуа- Нова Гвінея)	Порт- Морсбі	462 840	8 300 000	17,9		
Парагвай (Республіка Парагвай)	Асунсьйон	406 752	6 800 000	16,7		

Продовження таблиці

Перу (Республіка Перу)	Ліма	1 285 216	31 800 000	24,7		
Південний Судан (Республіка Південний Судан)	Джуба	619 745	12 600 000	20,3		
Південно-Африканська Республіка (Південно-Африканська Республіка)	Преторія	1 219 090	56 500 000	46,3		
Північна Македонія (Республіка Північна Македонія)	Скоп'є	25 713	2 100 000	81,7		
Польща (Республіка Польща)	Варшава	312 685	38 400 000	122,8		
Португалія (Португальська Республіка)	Лісабон	92 090	10 300 000	111,8		
Руанда (Республіка Руанда)	Кігалі	26 338	12 300 000	467		
Румунія (Румунія)	Бухарест	238 391	19 600 000	82,2		
Сальвадор (Республіка Сальвадор)	Сан-Сальвадор	21 041	6 400 000	304,2		
Самоа (Незалежна держава Самоа)	Апіа	2831	200 000	70,6		

Продовження таблиці

Сан-Марино (Республіка Сан-Марино)	Сан-Марино	61	32 800	537,7		
Сан-Томе і Принсіпі (Демократична Республіка Сан-Томе і Принсіпі)	Сан-Томе	964	200 000	207,5		
Саудівська Аравія (Королівство Саудівська Аравія)	Ер-Ріяд	2 149 690	32 600 000	15,2		
Сейшельські Острови (Республіка Сейшельські Острови)	Вікторія	455	90 000	197,8		
Сенегал (Республіка Сенегал)	Дакар	196 722	15 800 000	80,3		
Сент-Вінсент і Гренадини (Сент-Вінсент і Гренадини)	Кінгстаун	389	104 000	267,4		
Сент-Кітс і Невіс (Федерація Сент-Кітс і Невіс)	Бастер	261	50 000	191,6		
Сент-Люсія (Сент-Люсія)	Кастрі	616	200 000	324,7		
Сербія (Республіка Сербія)	Белград	77 474	7 000 000	90,4		
Сінгапур (Республіка Сінгапур)	Сінгапур	697	5 700 000	8177,9		

Продовження таблиці

Сирія (Сирійська Арабська Республіка)	Дамаск	185 180	18 300 000	98,8		
Словаччина (Словацька Республіка)	Братислава	49 035	5 400 000	110,1		
Словенія (Республіка Словенія)	Любляна	20 273	2 100 000	103,6		
Соломонові Острови (Соломонові Острови)	Хоніара	28 896	700 000	24,2		
Сомалі (Федеративна Республіка Сомалі)	Могадішо	637 657	14 700 000	23,1		
Сполучені Штати Америки (Сполучені Штати Америки)	Вашингтон	9 826 675	325400000	33,1		
Судан (Республіка Судан)	Хартум	1 886 068	40 600 000	21,5		
Суринам (Республіка Суринам)	Парамарибо	163 820	600 000	3,7		
Східний Тимор (Демократична Республіка Тимор-Лешті)	Ділі	14 874	1 300 000	87,4		
Сьєрра-Леоне (Республіка Сьєрра-Леоне)	Фрітаун	71 740	7 600 000	105,9		

Продовження таблиці

Таджикистан (Республіка Таджикистан)	Душанбе	143 100	8 800 000	61,5		
Таїланд (Королівство Таїланд)	Бангкок	513 120	66 100 000	128,8		
Тайвань (Республіка Китай)	Тайбей	35 980	23 600 000	655,9		
Танзанія (Об'єднана Республіка Танзанія)	Додома	947 300	57 500 000	60,7		
Того (Тоголезька Республіка)	Ломе	56 785	7 800 000	137,4		
Тонга (Королівство Тонга)	Нукуалофа	747	123 000	164,7		
Тринідад і Тобаго (Республіка Тринідад і Тобаго)	Порт-оф- Спейн	5128	1 400 000	273		
Тувалу (Тувалу)	Фунафуті	26	10 000	384,6		
Туніс (Туніська Республіка)	Туніс	163 610	11 500 000	70,3		
Туреччина (Турецька Республіка)	Анкара	783 562	83 150 000	103,2		
Туркменістан (Туркменістан)	Ашгабат	488 100	5 800 000	11,9		
Уганда (Республіка Уганда)	Кампала	241 038	42 800 000	177,6		

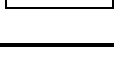

Продовження таблиці

Угорщина (Угорщина)	Будапешт	93 028	9 800 000	105,3		
Узбекистан (Республіка Узбекистан)	Ташкент	447 400	32 600 000	72,9		
Україна (Україна)	Київ	603 628	42 300 000	70,1		
Уругвай (Південна Республіка Уругвай)	Монтевідео	176 215	3 500 000	19,9		
Фіджі (Республіка Фіджі)	Сува	18 274	900 000	49,3		
Філіппіни (Республіка Філіппіни)	Маніла	299 000	105000000	351,2		
Фінляндія (Фінляндська Республіка)	Гельсінкі	338 145	5 500 000	16,3		
Франція (Французька Республіка)	Париж	551 500	65 000 000	117,9		
Хорватія (Республіка Хорватія)	Загреб	56 594	4 100 000	72,4		
Центральноафриканська Республіка (Центральноафриканська Республіка)	Бангі	622 984	4 700 000	7,5		
Чад (Республіка Чад)	Нджамена	1 284 000	14 900 000	11,6		
Чехія (Чеська Республіка)	Прага	78 867	10 600 000	134,4		

Продовження таблиці

Чилі (Республіка Чилі)	Сантьяго	756 102	18 400 000	24,3		
Чорногорія (Чорногорія)	Подгориця	13 812	600 000	43,4		
Швейцарія (Швейцарська Конфедерація)	Берн	41 277	8 500 000	205,9		
Швеція (Королівство Швеція)	Стокгольм	450 295	10 100 000	22,4		
Шрі-Ланка (Демократична Соціалістична Республіка Шрі-Ланка)	Шрі-Джаяварденепура-Котте	65 610	21 400 000	326,2		
Ямайка (Ямайка)	Кінгстон	10 991	2 900 000	263,9		
Японія (Японія)	Токіо	377 915	126700000	335,3		

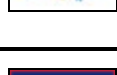

ДОДАТОК 2
ЗАЛЕЖНІ КРАЇНИ СВІТУ

Повна офіційна назва країни	Адміністративний центр країни	Площа країни (км ²)	Кількість населення (осіб, 2016-2021 роки)	Густота населення країни (осіб/км ²)	Прапор країни	Герб країни
Австралійська Антарктична Територія	Дейвіс	5896500	1000	0		
Острови Ашмор і Картєс	-	0,1	0	0		
Острів Херд і острови Макдональд	-	368	0	0		
Кокосові Острови	Бантам	14	540	38,6		
Острови Коралового моря	-	3	0	0		
Острів Норфолк	Кінгстон	35	1750	50		
Острів Різдва	Флаїнг-Фіш-Коув	135	1800	13,3		
Акротирі і Декелія	Епіскопії	254	18 200	71,7		
Ангілья	Валлі	91	14 731	161,9		
Бермудські Острови	Гамільтон	53	71 176	1342,9		
Британська Антарктична Територія	Ротера	1709400	250	0		
Британські Віргінські Острови	Род-Таун	153	30 000	196,1		

Продовження таблиці

Британська Територія в Індійському Океані	Дієго-Гарсія	60	3000	50		
Гернси	Сент-Пітер-Порт	78	67 350	863,5		
Гібралтар	Гібралтар	6,8	34 000	5000		
Джерсі	Сент-Гелієр	118	107 800	913,6		
Кайманові Острови	Джорджтаун	264	65 800	249,2		
Монтсеррат	Плімут	102	4600	45,1		
Острів Мен	Дуглас	572	83 300	145,6		
Острови Святої Єлени, Вознесіння і Тристан-да-Кунья	Джеймстаун	394	5600	14,2		
Південна Джорджія і Південні Сандвічеві Острови	Кінг-Едвард-Пойнт	3903	0	0		
Острови Піткерн	Адамстаун	47	67	1,4		
Острови Теркс і Кайкос	Коберн-Таун	610	42 950	70,4		
Фолклендські Острови	Порт-Стенлі	12 200	3400	0,3		
Гренландія	Нуук	2166086	56 000	0,026		
Фарерські Острови	Торсгавн	1400	52 100	37,2		
Аруба	Ораньєстад	193	116 600	604,1		

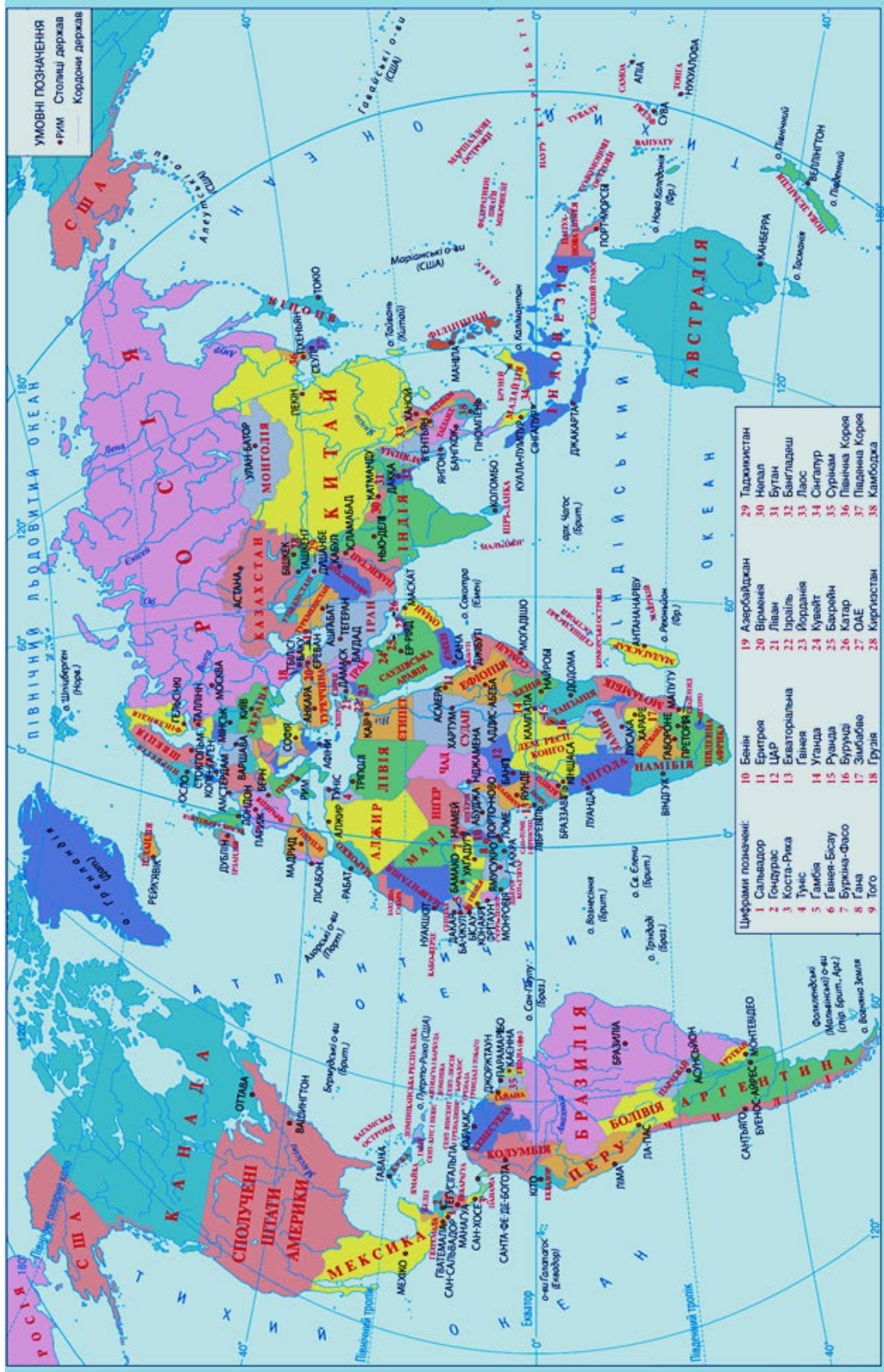
Продовження таблиці

Кюрасао	Віллемстад	443	163 400	368,8		
Сінт-Мартен	Філіпсбург	34	41 500	1220,6		
Острови Кука	Аваруа	234	17 500	74,8		
Ніуе	Алофі	261	1780	6,8		
Територія Росса	Скотт	450 000	1400	0		
Токелау	Атафу	10	1500	150		
Острів Буве	-	49	0	0		
Острів Петра I	-	154	0	0		
Земля Королеви Мод	Троль	2700000	0	0		
Свальбард	Лонг'їр	61 022	2950	0,05		
Ян-Маєн	-	377	0	0,05		
Американське Самоа	Паго-Паго	200	46 700	233,5		
Американські Віргінські Острови	Шарлотта-Амалія	346	105 900	306,1		
Гуам	Хагатна	540	168 800	312,6		
Зовнішні малі острови США	-	34,2	300	0,1		
Північні Маріанські Острови	Сайпан	464	51 700	111,4		

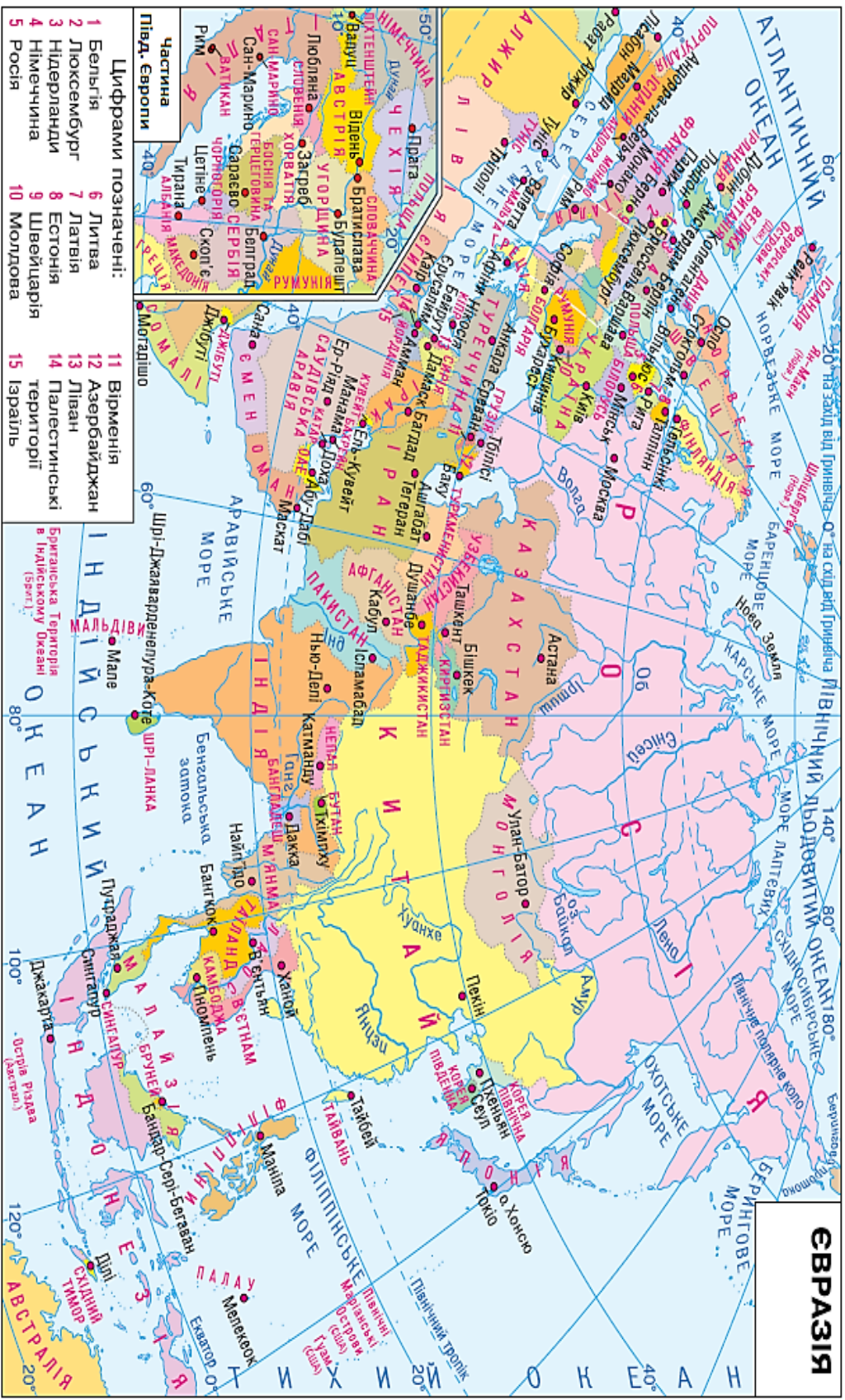
Продовження таблиці

Пуерто-Рико	Сан-Хуан	9104	3 286 000	360,9		
Волліс і Футуна	Мата-Уту	142	11 500	81		
Кліппертон	-	9	0	0		
Нова Каледонія	Нумеа	18 575	271 400	0,1		
Сен-Бартельмі	Густавія	21	9960	474,3		
Сен-Мартен	Маріго	53	34 000	641,5		
Сен-П'єр і Мікелон	Сен-П'єр	242	6000	24,8		
Французька Полінезія	Папеете	3521	275 900	78,4		
Французькі Південні і Антарктичні Території	Порт-о-Франсе	439 672	140	0		

ДОДАТОК В ПОЛІТИЧНА КАРТА СВІТУ

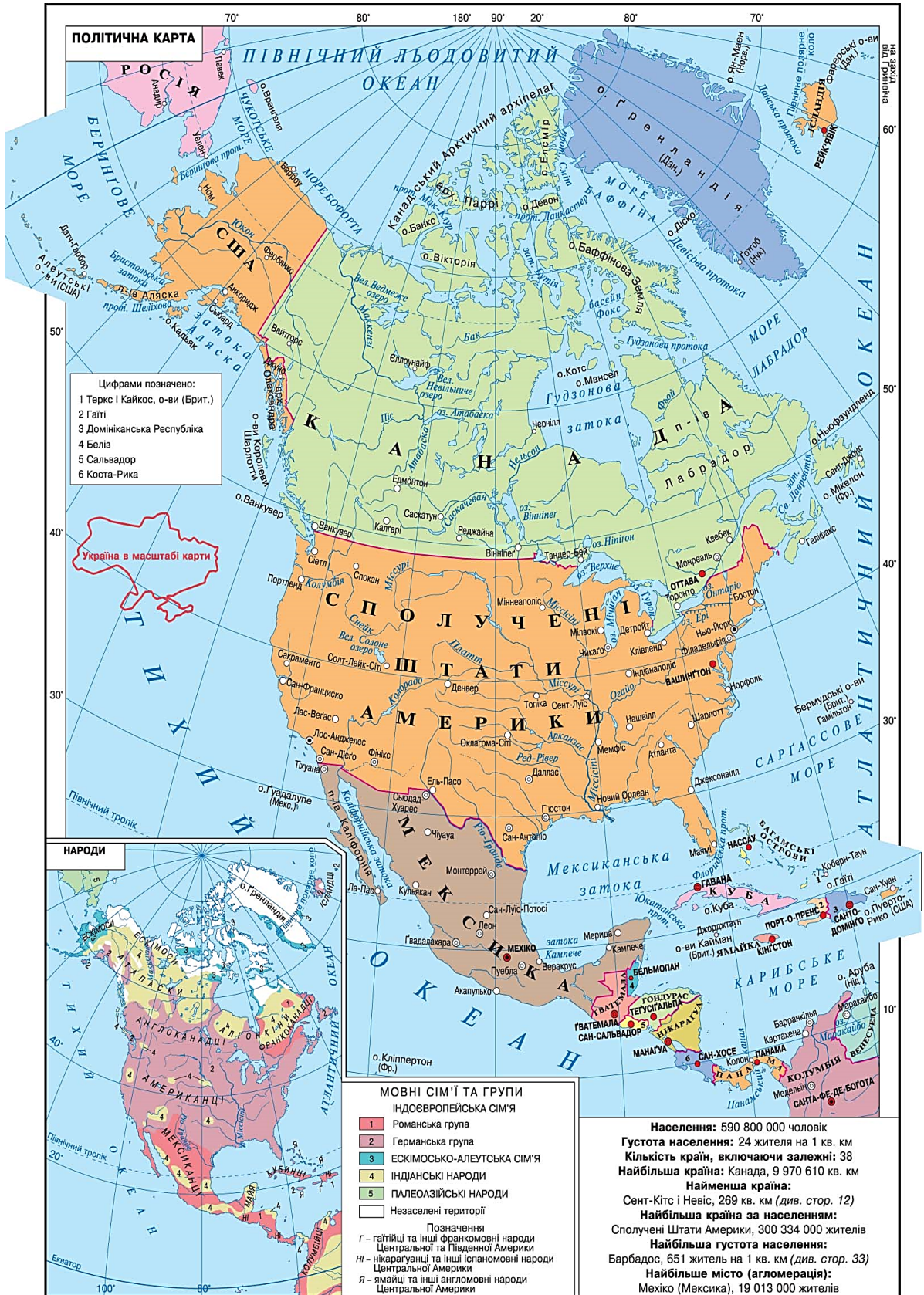
ДОДАТОК Г ПОЛІТИЧНА КАРТА СВРАЗІЇ

ДОДАТОК Ж ПОЛІТИЧНА КАРТА ТА КАРТА НАРОДІВ АФРИКИ

ДОДАТОК К ПОЛІТИЧНА КАРТА ТА КАРТА НАРОДІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

ДОДАТОК Л

ПОЛІТИЧНА КАРТА ТА КАРТА НАРОДІВ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

ДОДАТОК Н
РЕГІОНАЛЬНИЙ ПОДІЛ СВІТУ ЗА КЛАСИФІКАЦІЄЮ ООН

Електронне навчальне видання

Борисюк Дмитро Вікторович

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання самостійної роботи
з дисципліни «Транспортна географія»
із спеціальності «Транспортні технології»**

Рукопис оформив *Д. Борисюк*

Редактор *О. Малетіна*

Оригінал-макет виготовлено в *РВВ ВНТУ*

Підписано до видання 25.03.2025 р.

Гарнітура Times New Roman.

Зам. № P2025-058

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
Редакційно-видавничий відділ.

ВНТУ, ГНК, к. 114.

Хмельницьке шосе, 95,

м. Вінниця, 21021.

press.vntu.edu.ua;

Email: rvv.vntu@gmail.com

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК No 3516 від 01.07.2009 р.